

УДК 636.32/.38:611.63/.64

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА МОРФОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗОВНІШНИХ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ БАРАНІВ РІЗНИХ ПОРІД

А. Китаєва, В. Мамедова

Одеський державний аграрний університет

Проведено порівняльну оцінку морфологічних ознак зовнішніх статевих органів баранів м'ясного, м'ясо-молочного і м'ясо-вовнового напрямів продуктивності. Встановлено, що барани породи дорпер м'ясного напрямку продуктивності за розмірами сім'яників перевищують показники баранів породи ассаф м'ясо-молочного напрямку за довжиною на 4,94 см або на 28,9% ($P>0,999$), шириною – на 3,3 см або 26,4% ($P>0,99$), за обхватом – на 7,0 см або на 27,8% ($P>0,999$), а порівняно з баранами м'ясо-вовнового напрямку продуктивності породи мериноландшаф відповідно на 0,4 см або 1,8% за довжиною і на 4,6 см або 16,7% при ($P>0,999$) за обхватом сім'яників.

Ключові слова: барани, сім'яники, дорпер, ассаф, мериноландшаф.

Постановка проблеми. Вівчарство не має собі рівних за різноманітністю і унікальністю одержаної від нього продукції і спроможності ефективно виробляти її за рахунок використання природних кормових ресурсів, які мало, а часом зовсім недоступні для інших видів сільськогосподарських тварин [3]. Успішний розвиток вівчарства, його конкурентоспроможність в значній мірі зумовлений підвищеною увагою до м'ясної і молочної продуктивності. На теперішній час значно змінилося економічне значення різних видів продукції вівчарства. Під впливом зменшення світових цін на вовну зменшилося економічне значення вовнової продуктивності овець. Більш перспективними є використання потенціалу м'ясної продуктивності. У м'ясному вівчарстві основна увага приділяється виробництву м'яса ягнят і молоді баранини, яке в загальній вартості продукції складає більш 90%, з яких до 80% одержують від реалізації ягнят поточного року народження. М'ясна продуктивність овець є інтегральним показником великої кількості ознак, зумовлених морфобіологічними, генетичними і етологічними особливостями тварин. В умовах ринкової економіки важливою значення для успішного розвитку вівчарства є підвищення його рентабельності за рахунок максимального використання усіх видів продукції і зменшення витрат на її виробництво. Основним видом продукції в м'ясо-вовновому і м'ясному напрямках вівчарства є ягнята вирощені і придатні для ремонту стада і реалізації на ринку [6]. Виробництво продукції вівчарства залежить,

перш за все, від наявності поголів'я овець продуктивного віку [5], а це можливо при добре організованому відтворенні поголів'я, в якому якість баранів-плідників має вирішальне значення. На їх статеву функцію і якість сперми впливає багато чинників, серед яких і морфологічні показники зовнішніх статевих органів, зокрема сім'яників. Тому дослідження у цьому напрямі актуальні.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Відтворення стада є одне з найбільш важливих складових технології виробництва продукції вівчарства, так як з ним пов'язано все інше в загальній технологічній системі виробництва. Вивчення репродуктивної здатності овець є важливим фактором підвищення поголів'я стада [2]. Прикладні дослідження сперматогенезу можуть бути ефективними для збереження і поліпшення генетичної структури поголів'я і підвищення репродуктивної здатності овець [1]. У вівчарстві накопичено достатньо вагомих матеріалів щодо вивчення морфологічних властивостей репродуктивної системи в цілому. Аналіз цих досліджень свідчить про їх вагоме наукове і практичне значення. Однак багато напрямів проблеми відтворення поголів'я потребує подальшого ґрунтовного опрацювання, їх актуальність посилюються саме тоді, коли у вітчизняному вівчарстві на найперший план ставиться питання створення галузі м'ясо-молочного напрямку продуктивності, з залученням й раціональним використанням кращих генетичних ресурсів закордонних порід. На теперішній час існує багато різних думок щодо зв'язку репродуктивних показників баранів-плідників з енергією росту їх нащадків [7]. Тому вивчення морфологічних показників зовнішніх статевих органів баранів різного напрямку продуктивності має актуальне практичне і наукове значення і дає можливість визначити напрями цього зв'язку.

Метою роботи було порівняльне морфологічних показників зовнішніх статевих органів баранів різних порід.

Матеріал і методи досліджень. Робота виконувалася в умовах приватного господарства «Добробут» Березівського району Одеської області. Дослідження проводилися на поголів'ї баранів різного напрямку продуктивності 2,5-3 річного віку, живою масою 85-90 кг. Для дослідження було взято 2 барана породи дорпер, 3-ассаф, 1-мерилондшаф. Дослідження проводилися у парувальний період. Для морфологічної оцінки зовнішніх статевих органів брали проміри довжини, ширини та глибини сім'яників баранів-плідників. Вимірювання проводили перед взяттям сперми на штучну вагіну. За показниками промірів визначали об'єм сім'яників. Вимірювання морфологічних показників проводили 5 днів підряд за загальноприйнятими методиками. Одержанні цифрові дані опрацьовували біометрично методом варіаційної системи за М.О. Плохинським [4].

Результати досліджень. Відтворення – важливий біологічний процес, завдяки якому підтримується існування усіх живих істот. Апарат розмноження являє собою складний орган, який у самців називається сім'яниками, від яких відходить сім'япроводи. Отже органи розмноження

самців складаються із сім'яників, придатків сім'яників, придаточних статевих залоз і статевого члена. Зовнішніми статевими органами є сім'яники, які розташовані в спеціальному шкірно-мускульному мішку – мошонці. У баранів сім'яники розташовані між стегнами під нижньою стінкою черева і мають вертикальне положення. Сім'яники баранів мають в середньому довжину 10-11 см, мошонки 6-7 см та масу 250г. Досліджуючи морфологічні показники сім'яників баранів м'ясного і м'ясо-вовнового напрямку продуктивності були відмічені деякі відмінності залежно від породи (табл.1).

Таблиця 1. Довжина сім'яників баранів різних порід, см

Порода	n	$\bar{X} \pm S\bar{X}$	$\pm \delta$	Cv,%	lim
Ассаф	5	17,06 $\pm$ 0,273	0.547	3.2	14-19
Дорпер	5	22,00 $\pm$ 0.273***	0.547	2,4	20-24
Мериноландшаф	5	21,60 $\pm$ 0,273	0.547	2,5	21-22

Примітка: тут і далі***P>0,999.

Як видно із даних табл.1, найбільшу довжину сім'яників мають барани породи дорпер. За цим показником вони переважають баранів породи ассаф на 4,94 см або на 28,9% приP>0,999 і на 0,4 см або на 1,8% баранів породи мериноладшаф. Коефіцієнт мінливості довжини сім'яників у баранів досліджених порід був невисоким і коливався від 2,4 до 3,2%. Показники ширини сім'яників у баранів різних порід наведені в таблиці 2.

Таблиця 2.Ширина сім'яників баранів різних порід, см

Порода	n	$\bar{X} \pm S\bar{X}$	$\pm \delta$	Cv,%	lim
Ассаф	5	12,5 $\pm$ 0,416	0.833	6.6	11-13
Дорпер	5	15,8 $\pm$ 0.544**	1.088	6,9	14-18
Мериноландшаф	5	15,7 $\pm$ 0,418	0.836	5,3	14-16

За шириною сім'яників барани таких порід як дорпер і мериноландшаф не мали відмінностей. Вони мали й однакові розбіжності за мінімальними і максимальними показниками ширини сім'яників. Ширина сім'яників баранів породи дорпер більша ніж у баранів породи ассаф на 3,3 см або 26,4% при P>0,99. Показники обхвату сім'яників баранів різних порід наведені в (табл 3).

Таблиця 3.Обхват сім'яників баранів різних порід, см.

Порода	n	$\bar{X} \pm S\bar{X}$	$\pm \delta$	Cv,%	lim
Ассаф	5	25,2 $\pm$ 0,351	0.703	2.8	12-28
Дорпер	5	32,2 $\pm$ 0.313***	0.627	1,9	16-39
Мериноландшаф	5	27,6 $\pm$ 0,273	0.547	1,9	16-28

За обхватом сім'яників барани породи дорпер переважають баранів інших порід. Так, ця перевага порівняно з баранами породи ассаф становить 7,0 см або 27,8% при $P>0,999$, а порівняно з баранами породи мериноландшаф – 4,6 см або на 16,7% при $P>0,999$.

Висновки. Барани породи дорпер м'ясного напрямку продуктивності за розмірами сім'яників перевищують показники баранів породи ассаф м'ясо-молочного напрямку за довжиною на 4,94 см або на 28,9% ($P>0,999$), шириною – на 3,3 см або 26,4 % ($P>0,99$), за обхватом – на 7,0 см або на 27,8 % ($P>0,999$), а порівняно з баранами м'ясо-вовнового напрямку продуктивності породи мериноландшаф відповідно на 0,4 см або 1,8% за довжиною і на 4,6 см або 16.7% при $P>0,999$ за обхватом сім'яників.

Перспективи подальших досліджень. Враховуючи значення розвитку морфофункціональних властивостей статевих органів баранів – плідників варто продовжувати роботу в цьому напрямі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абонеев В.В. Приемы и методы повышения конкурентоспособности товарного овцеводства.: ГНУСНИИМК. Ставрополь. 2011. 337 с.
2. Абонеев В.В. Возрастная динамика уровня естественной резистентности молодняка овец разных генотипов / В.В. Абонеев, С.Н. Шумаенко, Л.Н. Скорых и [др]. / Ветеринарная патология. 2013. №1(43). С.58-60.
3. Китаєва А.П. Проблеми сучасного розвитку вівчарства // Тваринництво України. 2016. № 1-2, С. 2-4.
4. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников. Москва: Колос, 1969. С. 247.
5. Сухарльов В.О. Розробка методик оптимізації вівцепоголів'я України і вивчення інтенсивності вівчарства // Міжвід. темат. збірник. «Вівчарство» 2009. С. 89-95.
6. Ульянов А. Н., Куликова А.Я., Григорьева О.Г., Актуальные проблемы современного овцеводства России // Овцы, козы, шерстяное дело. 2011. №3. С. 54-60.
7. Pollute G.E. Reproductive performance and milk production of Assaf sheep in an intensive management system // Journal of dairy science. 2004. – 703.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА МОРФОЛОГИЧЕСКИХ ПРИЗНАКОВ ПОЛОВЫХ ОРГАНОВ БАРАНОВ РАЗНЫХ ПОРОД

Китаєва А. , Мамедова В.

Ключевые слова: бараны, семенники, дорпер, ассаф, мериноландшаф

Резюме

Провели сравнительную оценку морфологических признаков внешних половых органов баранов мясного, мясо-молочного и мясо-шерстного направления продуктивности. Установили бараны породы дорпер мясного направления продуктивности по размерам семенников превышают показатели баранов породы ассаф мясо-молочного направления продуктивности по длине на 4,94 см или на 28,9% ($P>0,999$), ширине – на 3,3 см или 26,4% ($P>0,99$), по обхвату – на 7,0 см или на 27,8% ($P>0,999$), а

сравнительно с баранами мясо-шерстного направления продуктивности породы мериноландшад соответственно на 0,4 см или 1,8% по длине и на 4,6 см или 16,7% при ($P>0,999$), по обхвату семенников.

COMPARATIVE ASSESSMENT OF MORPHO-LOGICAL FEATURES OF THE EXTERNAL GENITALIA OF RAMS OF DIFFERENT BREEDS

Kitaeva A., Mamedova V.

Key words: rams, testicles, dorper, assaf, merinolandshaf

Summary

Comparative assessment of morphological features of rams of the external genitalia of meat, meat and milk and meat and wool direction of productivity was conducted. It was found that testicles of dorper rams exceed the testicles of assaf rams by the length 4,94 cm more or 28,9% at ($P>0,999$) by the width – 3,3 cm more or 26,4% at ($P>0,99$), by the girth – 7,0 cm more or 27,8% at ($P>0,999$). Dorper rams compared with merinolandshaf exceed the same indices by the length – 0,4 cm more or 1,8% and by the girth 4,6 cm more or 16,7% at ($P>0,999$) respectively.